

Uchwała Nr SO-9/0954/256/2024
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 26 kwietnia 2024 roku

w sprawie: **wyrażenia opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Czempień za 2023 rok**
wraz z informacją o stanie mienia i objaśnieniami.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu wyznaczony Zarządzeniem Nr 16/2023 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 4 września 2023 r. w osobach:

Przewodniczący: Zdzisław Drost

Członkowie: Małgorzata Lisowska

Małgorzata Okrent

działając na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) i art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1270, z późn. zm.) wyraża o przedłożonym przez Burmistrza **Gminy Czempień** sprawozdaniu z **wykonania budżetu Gminy za 2023 rok** wraz z informacją o stanie mienia i objaśnieniami

opinię pozytywną.

UZASADNIENIE

I.

Przedmiotem badania, stanowiącym podstawę do wydania opinii było przedłożone przez Burmistrza roczne „Sprawozdanie z wykonania budżetu” Gminy Czempień za 2023 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego i objaśnieniami. Zgodnie z przepisem art. 267 ust. 1 pkt 3 Burmistrz przedstawia „informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego”: „*Mienie komunalne – stanowi część mienia jednostek samorządu terytorialnego*” - vide „Komentarz do ustawy o samorządzie gminnym”, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2007.

Wraz ze „Sprawozdaniem z wykonania budżetu” przekazano „Sprawozdania z wykonania planu finansowego samorządowych instytucji kultury za 2023 rok” stanowiące załącznik Nr 3 do Zarządzenia Burmistrza Gminy Czempień z dnia 28 marca 2024 r. Skład Orzekający wskazuje, że

zgodnie z przepisem art. 267 ust. 3 sprawozdanie z wykonania planów finansowych instytucji kultury nie podlega przekazaniu do regionalnej izby obrachunkowej - Burmistrz przedstawia tylko organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, co wynika również z zapisów Zarządzenia Burmistrza.

Skład Orzekający zapoznał się także z uchwałą budżetową na 2023 r. (ze zmianami) uchwaloną w pełnej szczegółowości klasyfikacji budżetowej, uchwałą w sprawie wieloletniej prognozy finansowej (ze zmianami) oraz ze sprawozdaniami za 2023 r. przedkładanymi Regionalnej Izbie Obrachunkowej. Przedłożone „Sprawozdanie” Burmistrza z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok zawiera:

- dane dotyczące realizacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów budżetowych w ujęciu tabelarycznym oraz w ujęciu opisowym. W tabeli przedstawiono realizację dochodów i wydatków w pełnej szczegółowości klasyfikacji budżetowej z wykazaniem planowanych kwot oraz wykonanych kwot dochodów i wydatków.
- wykonanie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej przekazanych ustawowo oraz realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej oraz jednostkami samorządu terytorialnego,
- dane dotyczące przychodów i kosztów zakładów budżetowych, zadań realizowanych w ramach funduszu sołectkiego oraz stopnia realizacji wieloletnich projektów i programów ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej,
- zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, dokonane w trakcie roku budżetowego.

II.

1. Na podstawie przeprowadzonego badania Skład Orzekający ustalił, że uchwalony w dniu 28 grudnia 2022 r. budżet Gminy na 2023 rok wraz z wprowadzonymi (31 razy) przez Radę oraz Burmistrza, w ciągu roku budżetowego, zmianami został wykonany następująco:
 - a) dochody wykonano w wysokości 76.676.490,22zł, tj. 99,36 % planu (w tym dochody majątkowe w wysokości 20.317.292,58zł, tj. 101,32 % planu),
 - b) wydatki wykonano w wysokości 77.683.936,82 zł, tj. 94,06 % planu (w tym wydatki majątkowe w wysokości 24.798.420,65zł, tj. 94,45 % planu),
 - c) dochody bieżące wykonano w wysokości 56.359.197,64 zł i wydatki bieżące w kwocie 52.885.516,17 zł - spełniony wymóg z przepisu art. 242 ustawy o finansach publicznych,
 - d) w wyniku tak zrealizowanego budżetu rok zamknął się deficytem budżetowym w kwocie - 1.007.446,60 zł przy planowanym deficycie budżetowym w kwocie 5.419.119,94zł.

e) na planowane przychody w kwocie 13.533.622,67 zł (z tytułu sprzedaży papierów wartościowych - emisji obligacji w kwocie 7.450.000,00 zł, tytułu zaciągniętych pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE w kwocie 3.500.000,00 zł, z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 2.383.083,92 zł oraz wolnych środków w kwocie 200.538,75 zł) wykonanie wynosi 16.867.577,54 zł (z tytułu kredytów, pożyczek, emisji obligacji w kwocie 10.950.000,00 zł, z tytułu wolnych środków w kwocie 3.534.493,62 zł, z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 2.383.083,92 zł).

Przychody z tytułu emisji obligacji zostały zrealizowane po podjęciu przez Radę Miejską uchwał o zaciągnięciu zobowiązań oraz po otrzymaniu pozytywnej opinii Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej.

f) rozchody zrealizowano w kwocie 8.114.502,73zł (100,00 % planu), w tym z tytułu spłat rat kredytów i pożyczek w kwocie 5.114.502,73 zł (100,00 % planu) oraz udzielonych pożyczek w kwocie 3.000.000,00 zł (100,00 % planu).

Dane te potwierdza sprawozdanie Rb-NDS o nadwyżce/deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 roku.

Ze „Sprawozdania z wykonania budżetu” wynika, że zadłużenie Gminy z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji komunalnych na koniec 2023 r. ogółem wyniosło 33 463.501,53 zł, w tym z umów zaliczanych do tytułów dłużnych – 208.511,53 zł oraz z tytułu kredytów/pożyczek i obligacji – 33.254.990,00 zł, co stanowi 43,64 % wykonanych dochodów. Powyższe dane potwierdza sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 r.

2. W przedłożonym „Sprawozdaniu” w części opisowej przedstawiono poziom realizacji dochodów i wydatków (w tym również poziom wykonania poszczególnych zadań majątkowych) i omówiono przyczyny występujących rozbieżności pomiędzy planem a wykonaniem.
3. Skład Orzekający stwierdził zgodność wykazanych w „Sprawozdaniu” Burmistrza planowanych kwot z budżetem oraz poszczególnymi sprawozdaniami budżetowymi i informacjami dysponentów środków budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, za wyjątkiem pozycji omówionych w punkcie III niniejszej opinii.
4. Wydatki budżetowe związane z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wykonano w kwocie niższej niż uzyskane dochody z tytułu wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, co prezentuje poniższa tabela.

Dochody w zł			Wydatki w zł		
Rozdział	Plan	Wykonanie	Rozdział	Plan	Wykonanie
75618 § 0480	243 450,00	246 572,41	85153	6 000,00	997,78
75618 § 0270	76 074,11	76 074,11	85154	529 669,21	244 702,43
85154 § 0970	8 745,00	8 745,00			
Razem	328 269,11	331 391,52	Razem:	535 669,21	245 700,21

Ponadto w przychodach budżetu 2023 r. w § 905 /Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach/ zaplanowane zostały niewykorzystane w latach wcześniejszych dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w kwocie 207.400,10 zł.

Stosownie do przepisu z art 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) dochody z opłat za zezwolenia wykorzystywane będą na realizację zadań ujętych w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w programie przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczane na inne cele. Niewykorzystane środki na wskazane wyżej cele winny zostać ujęte w planie wydatków kolejnego roku budżetowego.

Niewykorzystane środki pieniężne wynikające z rozliczenia dochodów z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i innych dochodów przeznaczonych na wydatki z gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w kwocie 293.091,41 zł zostały zaangażowane w planie przychodów w budżecie roku 2024 na zadania ujęte w powyższym gminnym programie uchwałą Nr LXXV/694/24 z dnia 27 lutego 2024 r.

5. Stwierdzono, że w niżej wymienionych podziałkach klasyfikacji budżetowej poniesione zostały wydatki związane z wypłatą odsetek oraz kar i odszkodowań:

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Plan	Wykonanie
855	85502	4560	Odsetki od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	1 500,00	66,93
900	90015	4600	Kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	1 050,00	1 027,00

W zakresie ww. wydatków Burmistrz w „Sprawozdaniu” informuje:

- Dz. 855 rozdz. 85502 § 4560 (str. 81) – „*odsetki przekazane do WUW wyegzekwowane wcześniej od świadczeniobiorców z tytułu nienależnie pobranych świadczeń*”.

– Dz. 900 rozdz. 90015 § 4600 (str. 83) – „odszkodowanie za zlikwidowane urządzenie”.

6. Analiza „Sprawozdania z wykonania budżetu” w powiązaniu ze sprawozdaniem budżetowym Rb-28S wykazała, że w n/w podziałkach klasyfikacji budżetowej (z pominięciem paragrafów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz groszowych przekroczeń) suma wydatków wykonanych i zobowiązań przekracza plan ustalony w budżecie:

Dział	Rozdział	Paragraf	Plan	Wykonanie	Zobowiązania	Wykonanie + zobowiązania (5+6)	Przekroczenie (7-4)
1	2	3	4	5	6	7	8
010	01043	6050	35 424,00	35 424,00	460 643,11	496 067,11	460 643,11
010	01043	6150	0,00	0,00	167 686,53	167 686,53	167 686,53
010	01044	6050	55 917,80	55 917,80	543 857,89	599 775,69	543 857,89
010	01044	6150	0,00	0,00	30 825,00	30 825,00	30 825,00
010	01044	6370	0,00	0,00	2 499 999,00	2 499 999,00	2 499 999,00
600	60013	6050	0,00	0,00	1 556 698,91	1 556 698,91	1 556 698,91
600	60016	6050	1 449 033,66	1 448 909,85	958 816,10	2 407 725,95	958 692,29
600	60017	6050	123 701,41	123 701,41	1 477 197,87	1 600 899,28	1 477 197,87
700	70005	6050	68 398,14	68 398,14	79 371,00	147 769,14	79 371,00
700	70007	6050	4 428,00	4 428,00	79 371,00	83 799,00	79 371,00
750	75023	6050	156 826,23	156 824,53	31 719,30	188 543,83	31 717,60
754	75412	6050	83 714,10	83 714,10	1 845,00	85 559,10	1 845,00
757	75702	8110	1 878 000,00	1 873 598,70	470 996,97	2 344 595,67	466 595,67
801	80101	6050	187 673,88	186 569,98	1 845,00	188 414,98	741,10
852	85219	4300	78 970,00	78 957,90	18,45	78 976,35	6,35
900	90095	6056	975 406,17	975 106,08	28 329,23	1 003 435,31	28 029,14
900	90095	6057	2 376 550,52	2 376 450,61	73 758,07	2 450 208,68	73 658,16
926	92601	6050	165 561,07	165 552,07	35 714,82	201 266,89	35 705,82
926	92601	6058	55 917,55	55 917,55	90 396,60	146 314,15	90 396,60
Razem:							8 583 038,04

W „Sprawozdaniu z wykonania budżetu” za 2023 rok (str. 93) zawarto informację, iż „Są to zobowiązania na zadania ujęte w wykazie przedsięwzięć wieloletnich: Uzbrojenie terenu aktywizacji gospodarczej i wsi Nowe Borówko w sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej; Odpłatne przyjęcie urządzeń wodno-kanalizacyjnych od osób fizycznych i prawnych - umowy podpisane przed 2019 rokiem; Odpłatne przyjęcie urządzeń wodno-kanalizacyjnych od osób

fizycznych i prawnych - umowy podpisane po 2019 roku; Przebudowa ulicy Mickiewicza, Komorowicza i Kielczewskiego w Czempiniu; Przebudowa ulicy Czereśniowej, Wiśniowej oraz Sokolniczej w Czempiniu; Budowa drogi gminnej od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 310 w sąsiedztwie mostu na Kanale Mosińskim do drogi wewnętrznej dz. o numerze ewidencyjnym 80/2, obręb Głuchowo; Wykonanie instalacji wewnętrznej gazu oraz projektu i wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u. w niezbędnym zakresie w budynku komunalnym przy ul. Polnej w Czempiniu; Termomodernizacja wraz z modernizacją źródła ciepła oraz instalacji elektryczno - oświetleniowej w budynkach użyteczności publicznej w Czempiniu; Borowie i Starym Gołębiniu - pozostałe nakłady; Budowa pola do gry w minigolfa w miejscowości Borowo do zaciągania których Burmistrz Gminy otrzymał upoważnienie od organu stanowiącego; oraz w rozdziale 75702 na obsługę zadłużenia, które związane są z uchwałami Rady Miejskiej o wyrażeniu zgody na zaciągnięcie zobowiązań dłużnych.”

Ponadto Skład Orzekający wskazuje, że postanowieniem § 17 pkt 4) Uchwały Nr LVIII/524/22 z dnia 28 grudnia 2022 r. upoważniono Burmistrza do „zaciągania samodzielnie zobowiązań do kwoty 3.000.000,00 zł” oraz w pkt 5) upoważniono Burmistrza do „przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy Czempień do zaciągania zobowiązań z tyt. umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy”.

Burmistrz również został upoważniony przez Radę Miejską w Uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej do „zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć, zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania Gminy i których płatności wykraczają poza rok budżetowy oraz przekazania upoważnień kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania Gminy i których płatności wykraczają poza rok budżetowy, w tym również umów, z których wynikają zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 innego niż kredyt lub pożyczka”

7. Analiza realizacji wydatków budżetowych w § 4440 – „Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” wykazała, że przekazanie środków na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych we wszystkich przypadkach wykonano na poziomie 99–100% planu.

III.

W wyniku analizy przedłożonego sprawozdania Skład Orzekający stwierdził następujące uchybienia:

- na str. 6 „Sprawozdania” w wykazie niepodlegających zwrotowi środków pozyskanych z innych źródeł przy dotacjach celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 na zadanie „Termomodernizacja wraz z modernizacją źródła ciepła oraz instalacji elektryczno - oświetleniowej w budynkach użyteczności publicznej w Czempiniu, Borowie i Starym Gołębinie” (rozdz.70005, 75023, 75412, 80101, 92601) wykazano par. 6258, podczas gdy w uchwale budżetowej w związku z powyższym zadaniem zaplanowano dochody w § 6257, co znajduje również odzwierciedlenie w zestawieniu tabelarycznym obrazującym wykonanie dochodów w poszczególnych działach i rozdziałach („Sprawozdanie” str. 11) oraz w sprawozdaniu Rb-27S za IV kwartał 2023 r.
- na str. 11 w tabeli przedstawiającej wykonanie dochodów w poszczególnych działach w dz. 754 rozdz. 75412 oraz dz. 926 rozdz. 92601 w związku z zadaniem pn. „Termomodernizacja wraz z modernizacją źródła ciepła oraz instalacji elektryczno - oświetleniowej w budynkach użyteczności publicznej w Czempiniu, Borowie i Starym Gołębinie” wykazano § 6357 zamiast 6257.
- str. 107 „Wykonanie planu dochodów i wydatków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na 31.12.2023 r.” w tabeli przedstawiającej dochody w kolumnie „Wykonanie” wykazano nieprawidłową kwotę z podliczenia działu 853 i rozdziału 85395 tj. 171.380,94 zł zamiast 171.680,94 zł, co wynika z podliczenia oraz sprawozdania Rb- 27S za IV kwartał 2023 r. Ponadto wykonanie dochodów „Razem” wykazano w kwocie 4.636.380,94 zł zamiast 4.636.680,94 zł.
- str. 115 w części przedstawiającej „Zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, dokonane w trakcie roku budżetowego” uchwałą z dnia 24 maja 2023 roku na mocy której dokonano zmian wydatków na zadania „Zadanie „Rozwój zielono – niebieskiej infrastruktury na terenie Gminy Czempień sposobem na wzmocnienie odporności na negatywne skutki zmian klimatu” oraz „Termomodernizacja wraz z modernizacją źródła ciepła oraz instalacji elektryczno-oświetleniowej w budynkach użyteczności publicznej w Czempiniu, Borowie i Starym Gołębinie” wykazano z numerem LXII/597/23 zamiast LXII/579/23.
- w „Informacji o stopniu zaawansowania programów wieloletnich”
 - str. 123 - przedsięwzięcie pn. „Dotacja dla OSP w Głuchowie na dofinansowanie zakupu samochodu lekkiego strażackiego w ramach Priorytetu 2 - Fundusze Europejskie dla Zielonej Wielkopolski, działanie 2.2 Zwiększenie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe” – podano, że „Zadanie wprowadzono do prognozy wieloletniej w grudniu 2024 roku” zamiast 2023 roku.

- str. 124 – przedsięwzięcie pn. „Prowadzenie i aktualizowanie bazy danych” podano, że „limity wydatków przewidziano na lata 2026, 2027, 2028 i 2030”, podczas gdy limitu dla roku 2028 nie ustalono.
- str. 124 – przedsięwzięcie pn. „Edukacja ekologiczna w zakresie energooszczędnych postaw konsumenckich dorosłych i adaptacji do zmian klimatu” podano, że limity wydatków przewidziano na lata 2026, 2027 i 2030, podczas gdy limit ustalono również dla roku 2028.
- str. 137 – przedsięwzięcie pn. „Zielona klasa - utworzenie oazy edukacyjnej przy Szkole Podstawowej im. Heleny Gieburowskiej w Głuchowie - Stworzenie miejsca na świeżym powietrzu, przeznaczonego do prowadzenia zajęć z zakresu przyrody i ekologii kształtujących właściwą postawę dzieci, młodzieży i dorosłych wobec środowiska naturalnego” – podano, że limit wydatków ustalono w kwocie 98.500,00 zł zamiast w kwocie 95.940,00 zł.
- str. 137 – przedsięwzięcie pn. „Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Czempiniu” – podano, że w 2023 zwiększono limit wydatków tego roku do kwoty 400.000,00 zł zamiast do kwoty 695.150,00 zł.

IV.

W ocenie Składu Orzekającego załączona do „Sprawozdania” z wykonania budżetu informacja o stanie mienia komunalnego została opracowana z zachowaniem postanowień art. 267 ustawy o finansach publicznych, przy czym pominięto dochody zrealizowane na ogólną kwotę 50.300,00 zł bowiem wykazano w pkt 2 w tabeli (str. 4) kwotę 3.788.892,70 zł, natomiast w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu” dochody z mienia wykazano w kwocie 3.838.922,70 zł, co znajduje potwierdzenie w sprawozdaniu Rb-27S za IV kwartał 2023 r.

W ocenie Składu Orzekającego przedłożone „Sprawozdanie z wykonania budżetu” za 2023 rok spełnia wymogi określone w art. 267 i art. 269 ustawy o finansach publicznych.

Wobec powyższego Skład Orzekający orzekł jak w sentencji.

**Przewodniczący
Składu Orzekającego**

Zdzisław Drost

Pouczenie: *Od opinii zawartej w niniejszej uchwale służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszej uchwały.*